

**KÜLTÜREL MİRAS OLUŞUMUNDA FESTİVALERİN YERİ VE ÖNEMİ: FETHİYE MÜZİK KÖYÜ
ÜZERİNE BİR DEĞERLENDİRME**
**PLACE AND IMPORTANCE OF FESTIVALS IN THE FORMATION OF CULTURAL HERITAGE: AN
EVALUATION ON FETHİYE MUSIC VILLAGE**

Onur ATAK*
Selma TATAR**
Arda TUNASELİ***

Öz

Düzenlendiği dönemi, içeriği, düzenlenme döngüsü, katılacak kişi sayısı, süresi önceden belirlenerek belirli bir program dahilinde düzenlenen, bilim, kültür, spor, eğlence, rekreasyon, din ve ekonomik faaliyetler gibi sebeplerle insanların bir araya geldiği etkinliklere festival denmektedir. Bütün sanat olaylarında olduğu gibi festivallerin de oluşumu dinsel nedenlere dayanır. Geçen zamanla birlikte festivallerin içeriği de etkileri de dönüşüm geçirmiştir. Sosyal, ekonomik ve kültürel hayatın önemli bir parçası haline gelmiş, düzenlendiği yörenin kültürel dokusunu yansıtan en önemli tanıtım araçlarından birine doğru evrilmiştir. Sosyal ve kültürel etkileşimin yanı sıra düzenlendiği bölgelerin ekonomik kalkınmalarına etkileri de bulunan bu aktiviteler, kültürel miras oluşumunun da önemli bileşenlerindedir. Bilindiği gibi kültürel miras daha önceki kuşaklar tarafından oluşturulmuş ve evrensel değerlere sahip olduğuna inanılan eserlere verilen genel bir isimdir. Festivaller de evrensel değerlerin oluşumunda ve nesilden nesle aktarılmasında yararlanılacak önemli etkinliklerdir.

Çalışmanın konusu festivallerin önemine ve kültürel miras oluşumundaki etkilerine vurgu yapmaktır. Çalışmanın amacı ise mülakat ve doküman analizi yöntemiyle Fethiye Müzik Köyü'nde her yıl düzenlenen festivalin, kültürel miras oluşturma potansiyeline dikkat çekmek, farkındalık yaratmak, düzenlenen bu festivalin sosyal, kültürel ve ekonomik anlamda çekicilik unsuru olarak değerlendirilmesi için önerilerde bulunmaktır.

Anahtar Kelimeler: Sanat, Festival, Turizm, Kültürel Miras, Kültür.

Abstract

A series of exhibitions and activities which are organized in a single program or periodically organized in a specific program, such as art, culture, science, economic activity, product, period or a particular theme, whose qualities, such as the period, place of construction, theme, number of participants, Festival is called. As in all artistic events, festivals are also based on religious causes. With the passage of time, the contents of the festivals as well as the influences have transformed. It has become an important part of social, economic and cultural life and has evolved from one of the most important promotional tools reflecting the cultural heritage of the region in which it is organized. These activities, which have social and cultural interaction as well as effects on the economic development of the regions where they are organized, are also important components of cultural heritage formation. As it is known, cultural heritage is a generic name given to works that were created by previous generations and believed to have universal values. Festivals are also important activities to be used in the formation of universal values and in transmission of generations.

The theme of the work is to emphasize the importance of festivals and the effects of cultural heritage formation. The aim of the study is to make the festival organized every year in Fethiye Music Village with the method of interview and document analysis, to draw attention to create the cultural heritage, to raise awareness and to make suggestions for evaluating this festival as social, cultural and economical appeal.

Keywords: Art, Festival, Tourism, Cultural Heritage, Culture.

1. Giriş

Kültürel miras ve toplumsal kimlik oluşumunda halk kültürü öğelerinin önemli bir yeri vardır. Bu öğelerin sanat ve kültür faaliyetlerinde kullanılması, kimlik belirleme ve kimlik oluşturma hususunda önemli bir yer teşkil etmektedir. Görsel, bilişsel ve duyuşsal öğelerle sunulan kültür, sanat ve folklor festivalleri, halk kültürü öğelerine yer vermekte, kültürel öğelerin gelecek nesillere aktarılmasında önemli roller üstlenmektedir.

Tüketicilerin algıları ve istekleri geçen zaman, değişen koşullara göre sürekli değişmekte, tüketim talepleri ve eğilimleri de bu durumdan etkilenmektedir. Günümüzde alternatif turizm öğelerinin çeşitlenmesi ve bu yönde olan taleple birlikte, doğayla iç içe yaşamak, farklı kültürleri keşfetmek, farklı

* Öğr. Gör., Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Ortaca Meslek Yüksekokulu, onuratak@mu.edu.tr

** Öğr. Gör., Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Marmaris Turizm Meslek Yüksekokulu, selmatatar@mu.edu.tr

*** Öğr. Gör., Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Marmaris Turizm Meslek Yüksekokulu, ardatunasei@mu.edu.tr

kültürden insanları tanıyarak bu insanlarla kaynaşma ortamı içerisinde olma isteği giderek artmaktadır. Festivaller de bu ortamın oluşması ve yaygınlaşmasının en önemli kültürel araçlarından bir tanesidir (Er, 2001). Festivaller özellikle kültürel miras oluşumu ve bu mirasın gelecek nesillere aktarılması bakımından önemli etkilere sahip olabilecek etkinliklerdir. Kamu kurum ve kuruluşlarının tanıtım politikaları ve özel teşebbüsün etkili tanıtım faaliyetleri ile düzenlendiği bölgenin imajına katkı sağlayabilecek olan festivaller, yeterli bütçe ve tanıtım faaliyetleriyle kültürel mirasın önemli birer parçası olabilecek potansiyele sahiptir.

Festivaller, ülkelerin sahip olduğu olumlu imajı geliştirmekte, var olan olumsuz imajı düzeltme konusunda da önemli etkilere sahip olmaktadır. Kentsel ve bölgesel kalkınmada önemli bir yere sahip olan festivaller, yalnızca sanat etkinlikleri olarak değerlendirilmemeli, ekonomik kalkınmanın bir aracı olarak da görülmeli, kültür öğelerinin gelecek nesillere aktarılması, ülkelerin kendine özgü dokusunun sergilenmesi ve yaşatılması konusunda önemli birer aracı olarak ele alınmalıdır. Çalışmamızda Fethiye İlçesi'nde düzenlenen, kültür mirası oluşturma potansiyeli olan "Fethiye Müzik Köyü" incelenmiş olup, söz konusu potansiyelin değerlendirilmesi hususunda, konusunda uzman çalışanlarla ve katılımcılarla yüz yüze görüşmeler yapılarak değerlendirmelerde bulunulmuştur.

2.Kültür, Miras ve Kültürel Miras Kavramları

Kültür kavramı; bilgi, sanat, hukuk, gelenek ve görenekleri de içerisinde barındıran karmaşık bir olgudur (Güvenç, 2002:12). Kültür, milletlerin kendi değerlerini, kendisiyle özdeş yaşayış ve inanış biçimlerini, örf ve adetlerini, resim, dans, mimari gibi olgulara bakış açılarını, yani milletlerin sahip olduğu milli şahsiyetlerini yansıtır. Kültürel miras kavramının temelini de bunlar oluşturur (Kaplan, 1999). Bir ülkeyi başka bir ülkeden farklı kılan ülkelerin kendine özgü ulusal kazanımları kültürel mirasın temel parçalarını oluşturur. Kültür; toplumların tavırları, inançları ve yaşayışları ile ilgili davranışsal ve düşünsel öğeleri kapsamakla birlikte, sanat ve kültürel değerlerle ilgili oluşturdukları uygarlığı da ifade etmektedir (Richard 2001:7; Aliağaoglu, 2004:51).

Dünyanın giderek küreselleştiği, ulusal kültür öğelerine yönelimin hız kazandığı bu dönemde, ulusal kültür öğelerinin korunması ve bu bilincin geliştirilmesi giderek önem kazanmaktadır (Kolaç, 2009:19). 1980'li yıllardan günümüze, toplumsal hayata yön veren ekonomik, siyasal, kültürel ve sosyolojik gelişmeler yaşanmaktadır. Tüm bu gelişmeler ile birlikte toplumların kendilerine özgü gelenek ve görenekleri, davranış ve yaşayış biçimleri ulusal sınırlar içerisinde kalmamış, dünyaya yayılma eğilimi göstermiştir (Ergin, 1986: 31-37). Kültürün, toplumların milli değerlerini yansıtan önemli göstergelerden biri olduğu düşünüldüğünde, kültürün değişen ve gelişen koşullara ayak uyduran, gelecek nesillere aktarılma özelliğini muhafaza eden bir kavram olduğu düşünülmektedir (Kolaç, 2009:20).

Sınırları oldukça geniş bir tanımla ifade edilebilen miras kavramı din, gelenek, görenek, tarihi eserler, sosyal etkinlikler, sanat eserleri, müzik, fauna vb. kavramları da içerisinde barındırmaktadır. Türkiye'de miras olgusunun kültürel mirasla ilişkilendirilmesi sebebiyle, kentsel miras, endüstriyel miras, arkeolojik miras gibi kavramlar kültürle ilişkilendirilerek ön plana çıkmıştır. Bunun yanında doğal miras ise jeolojik miras ve biyolojik miras ile ilişkilendirilmektedir (Gülersoy ve Gülersoy, 2016:488).

Nesilden nesile milli kültür öğelerinin, toplumun yaratıcılığı ve kültürlerarası etkileşimin aktarılması yoluyla ortaya çıkan kültürel miras, toplum tarafından oluşturulmuş ve evrensel değer niteliği taşıyan eserlere verilen genel isimdir (Çınar ve Aydın, 2000: 1). İnsanlığın ortak değeri olarak kabul edilen tarihsel ve kültürel miras, ulusal olmasının yanı sıra evrensel olma özelliği de göstermektedir. 1972 yılında UNESCO Genel Konferansında kabul edilen Dünya Kültürel ve Doğal Mirasın Korunmasına Dair Sözleşmesi'ne göre kültürel miras; tarihi, estetik, arkeolojik, bilimsel, etnolojik ve antropolojik değere sahip alanlar, yapı grupları ve sit alanlarıdır. Kültürel miras yalnızca tarihi değeri olan yapısal eserleri değil, insanlık değerlerini, toplumların sahip olduğu kültürel öğeleri, bu kültürel öğelerin ortaya çıkardığı örf, adet ve yaşam biçimini de ifade etmektedir (Altaş, 2014:250).

Konuya turizm ile kültürel miras arasındaki ilişkinin varlığı açısından bakıldığında, kültürel miras öğelerinin turizm sektörüyle yakından ilişkili olduğunu vurgulamak gerekmektedir. Bu açıdan kültürel miras öğelerinin korunmasının ve kültürel miras bölgelerinin yönetiminin her geçen yıl önem kazandığını söylemek mümkündür. Özellikle miras turizmi, tatil ve eğlence faaliyetlerini içerisinde barındırmakla birlikte, kurumlara ve kültürel miras öğelerine ziyaretleri de içerisine alan önemli bir turizm çeşididir. Bu bilgiler ışığında miras koruma biçimleri, UNESCO tarafından düzenlenen Dünya Miras Listesi aracılığıyla kültürel mirasa konu olan her bölgede uygulanmakta, uluslar için kültürel miras değeri taşıyan bölgeler turist yönelimi için desteklenmektedir (Aydın ve Turhanoglu, 2014:76).

Nesiller arası kültürel ve tarihi miras ürünlerinin aktarılmasında köprü olma vazifesini yerine getiren kültürel miras, ulusal kimlik oluşturulmasında da önemli rol oynayan, sınırlı kaynak niteliği taşıyan değerlerdir (Kiper, 2004, s. 14). Kültürel miras, toplumların fikir ve inançlarını, davranış ve yaşama şekillerini, sanata bakış açılarını da yansıtmaktadır (Çetin, 2010, s. 182).

Kültürel çeşitlilik ile kültürel miras öğelerinin uyumu oldukça önemli taşımaktadır. Uygarlıkların, birbirinden etkilenen yapılar olduğu düşünüldüğünde, kültürel çeşitlilik bu sürecin doğal sonucudur (Lenzerini, 2011). Milletlerin kendine özgü kültür unsurlarının oluşumunda kültürel miras ile sahip olunan birikimlerin önemli bir payı vardır (Oğuz, 2001).

Kültürel miras nesilden nesile aktarılan maddi ve manevi tüm kültür öğelerini ifade etmektedir (Tahir, 2007. Aktaran Şahin, 2009:52). Camii, külliye, ören yerleri, arkeolojik varlıklar vb. değerler kültürel miras öğelerine verilebilecek örneklerdendir (Doğaner, 2003:2; Gürpınar 2001). Daha önce de ifade edildiği gibi UNESCO yukarıda sözü geçen kültürel varlıkları somut kültürel miras öğeleri olarak kabul etmiştir (UNESCO 1972). Kültür mirası, soyut ve somut unsurları ile birlikte ulusal miras olarak önceki nesillerden alınır (Gölbaş ve Atak, 2016:1212). Kültürel miras öğelerinin gelecek nesillere aktarılmadığı toplumlarda uygarlığın öldüğü, bu uygarlıkların ancak eğitim yoluyla yaşamaya devam etmeyi sürdürebileceği, her gelen neslin her şeyi en baştan keşfetmesi durumunda bu uygarlıklarda hiçbir gelişmenin yaşanmayacağı düşünülmektedir (Akay, 2006). Geçmiş toplumların sahip olduğu başka bir eşi olmayan sanatsal ve bilimsel yapıtları, başarıları insanlığın ortak kültürel miras öğelerini oluşturmaktadır.

UNESCO 1972 yılında 17. Genel Konferansı'nda kültürel mirasları; anıtlar, sit alanları ve tarih, sanat ve bilim bakış açısından olağanüstü evrensel değere sahip olan binalar grubu olarak sınıflandırılmış, bu kültür öğelerini korumak ve yaşatmak amacıyla bir sözleşme imzalanmıştır. Yukarıda sözü edilen konular hem doğal hem de insan elinden çıkan tarihi yapıları ve mekânları ifade ettiğinden, somut kültürel miras öğeleri olarak ifade edilmektedirler (Hocaoğlu, 2016:220). Bireylerin ve toplumların kültürel miraslarının birer parçası olarak ifade edilebilecek yaşayış, inanış, davranış, anlatım, bilgi ve becerileri ise somut olmayan kültürel miras öğesi olarak kabul edilmiştir, bu öğelerin korunması ile ilgili 2013 yılında UNESCO 32. Genel Konferansı'nda bir sözleşme imzalanmıştır (T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı AREGEM, 2011). Türkiye "Somut Olmayan Kültürel Mirasın Korunması" ile ilgili sözleşmenin, uygun bulunduğu kanunu 26056 sayılı Resmî Gazete'de yayınlamış, böylelikle kanunun yürürlüğe girmesi sağlanmıştır (Arioğlu, 2006: 186-187). Yukarıda da sözü edildiği gibi kültürel miras kavramı somut ve somut olmayan boyutlarıyla ifade edilmektedir. Somut olmayan kültürel miras öğelerinin sahip olduğu bu ortak ismin ortaya çıkmasında 'popüler kültür', 'folklor' ve 'geleneksel kültür' kavramlarının varlığının etkisi büyüktür (Skounti, 2011).

Terim olarak "somut olmayan kültürel miras", son dönemde ortaya çıkmış yeni bir kavramın adı değildir. "Somut Olmayan Kültürel Miras" kavramı, var olan bir kavrama yeni bir isim olarak da önerilmemektedir. Bu sebeple halk biliminin yeni isminin somut olmayan kültürel miras olduğu algısının yaratılması da doğru değildir. "Somut Olmayan Kültürel Miras" kavramı UNESCO'nun kültürel mirası koruma çalışmalarından doğan bir kavram olarak karşımıza çıkmaktadır(Oğuz, 2013:5).

Ülkemizin 2016 yılında imzalayarak resmen taraf olduğu "UNESCO Somut Olmayan Kültürel Mirası Koruma Sözleşmesi" somut olmayan kültürel mirası; toplulukların ve bireylerin kültürel miraslarının bir parçası olarak tanımladıkları uygulamalar, temsiller, anlatımlar, bilgiler, beceriler ve bunlara ilişkin araçlar, gereçler ve kültürel mekânlar" olarak ifade etmektedir(Oğuz, 2009: 167). Somut olmayan kültür mirasının bileşenleri genel olarak; efsaneleri, halk hikâyelerini atasözlerini de içinde barındıran sözlü gelenek ve anlatımları, meddah ve kukla gibi gösteri sanatlarını, şölenleri ve kutlamaları, geleneksel yemekleri ve dokumacılık, bakırcılık gibi el sanatlarını ifade etmektedir (Aydoğdu Atasoy, 2014:126).

Sürdürülebilir kalkınmanın, ülkelerin ekonomi politikalarına yansımalarıyla birlikte sürdürülebilirlik kavramı her alanda daha fazla telaffuz edilmeye başlanmıştır (Artun ve Akbulut, 2015:25). Günümüzde sürdürülebilirlik kavramı, kültürel miras değerlerinin korunması konusunda da giderek önemini artırmakta, kültürel mirasın korunmasının ancak bu mirasın sürdürülebilir temellere dayanmasıyla mümkün olacağı düşünülmektedir. Gelecek nesillere aktarılmayan kültürel miras öğeleri tıpkı eski bir fiziki yapı gibi yıpranarak yok olmaya yüz tutacaktır (Ekici, 2004: 10). UNESCO'nun "Kültürel Mirasın Korunması Sözleşmesi"nin temelinde bu kültürel miras öğelerinin korunarak yaşatılması prensibi vardır. Bu sözleşmenin benzer sözleşmelerden en büyük farkı, insansız olarak koruma prensibinden, insan ile, insan için koruma prensibine geçişe vurgu yapıyor olmasıdır. Bu sözleşme insan kavramına vurgu yapmakta, kültürel mirası taşıyan ve aracılık eden bireylere, ustalara ve mekânlara önem atfetmekte, yaşatarak korumanın önemini altını çizmektedir (Ekici ve Fedakar, 2013:51). Sözü edilen sözleşmenin 2. Fıkrası kültürel miras olarak görülebilecek unsurları 5 madde ile inceleyerek bir sınıflandırma yoluna gitmiştir (Erkan, 2016:91);

- a. Somut olmayan kültürel mirasın nesilden nesile aktarım görevini yerine getiren dille birlikte, efsaneler, halk hikayeleri ve atasözleri gibi sözlü gelenek ve anlatımlar;
- b. Meddah ve Kukla gibi gösteri sanatları,
- c. Toplumsal uygulamalar, inanışlar, davranışlar, ritüeller ve şölenler,
- d. Doğa ve evrenle ilgili bilgi ve uygulamalar,

e. El sanatları geleneği.

Ülkemiz yer aldığı coğrafyadan dolayı kültürel miras varlığı bakımından zengindir. Geçmişte varlığını sürdürmüş toplumların değerlerini yansıtan tarihi ve kültürel eserler, günümüzde toplumumuzun zenginliği haline gelmiştir. Kültürümüz tarih boyunca çeşitli uygarlıklardan ve kaynaklardan beslenerek günümüze kadar varlığını sürdürebilmiştir (Avcı ve Memişoğlu, 2016:106). Günümüze kadar varlığını sürdürebilmiş kültür değerlerini koruma ve gelecek nesillere bırakma bilinci ancak kültürel miras eğitimiyle oluşacaktır. Bu eğitimin en önemli katkısı, tarihi ve kültürel değerlerin varlığının ve öneminin, gelecek kuşaklara aktarılıyor olmasıdır. Türkiye'nin kültürel miras öğelerine sahip çıkabilmek, birikimin yanında büyük bir sorumluluk da gerektirmektedir. Buna yanında, toplumsal tabanda bir koruma kültürünün oluşabilmesi konusunda önemli eksiklerin olduğunu ifade etmek gerekmektedir. Bu durumun başlıca sebepleri arasında, kültürel miras unsurlarımızın tanınması ve korunması konularında yasaların ve üretilen politikaların yetersiz kalması, uygulama ve denetleme hususunda yaşanan aksaklıklar, bürokratik süreçlerin uzaması, yetki ve görev paylaşımında karşılaşılan sorunlar, konuyla ilgili eğitim ve öğretim araç gereçleri ile eğitim için hazırlanan müfredatın yetersizliği gösterilebilir (Dönmez ve Yeşilbursa, 2014). Kültürel miras konusunda temel uygulama bilinci oluşturma yönünde en önemli adımları, resmî birer yayın organına sahip kültürel kurumlar (Türk Halkbilgisi Derneği ve Halkevleri gibi) ile uygulamaya yönelik ilk girişimler sayılabilecek Devlet Konservatuarları, Millî Eğitim Hars Dairesi Başkanlığı, Üniversite kürsüleri ile TRT ve Kültür Bakanlığı atmıştır (Erkan, 2016:91).

3.Kültürel Miras Ögesi olarak Festivaller

Festivaller belirli zaman aralıklarıyla, toplumun kendine has değerlerini kutlamak, anmak veya paylaşmak amacıyla düzenlenen, toplumun sahip olduğu sosyal ve kültürel zenginliklerin sergilendiği etkinliklerdir (Giritlioğlu vd., 2015: 308). Yerel ve toplumsal kültür öğelerinin paylaşılması ve gelecek nesillere aktarılmasında, toplumdaki sosyal yapının değişmesi ve gelişmesinde bir aktarım aracı vazifesi gören festivallerin büyük bir yeri ve önemi vardır (Gül vd., 2013:213). Kültürel değerleri anma amacı taşıyan festivaller, aynı zamanda bu değerlerin ve geleneklerin yaşatılmasına, gelecek kuşaklara aktarılmasına da aracılık etmektedirler (Small vd., 2005: 66). Düzenlenen festivallere hem yöre halkının hem de yerli ve yabancı turistlerin katıldığı düşünüldüğünde, festivaller kültürler ve toplumlar arası etkileşimin de önemli bir parçasıdır. Festivaller izleyici sayıları bakımından beş maddeyle sınıflandırılabilir (Çulha, 2008: 1830):

- **Yöresel Etkinlikler:** Müzik ve tiyatro gösterileri; resim sergileri, yöresel festivaller (karpuz, kiraz festivali, deve güreşi, yağlı güreş organizasyonları, panayırılar vb.)

Kızıllırmak(2006), 1188 festivali düzenledikleri bölgelere, içeriklerine ve düzenlenme sıklıklarına göre sınıflandırma amacıyla bir araştırma yapmıştır. Bu araştırmanın sonucuna göre özellikle temmuz ve ağustos aylarında düzenlenen tarım, kültür ve kurtuluş günü temalı festivallerle Karadeniz bölgesi, en fazla festivalin düzenlendiği bölge olarak tespit edilmiştir. Bunun yanında Akdeniz bölgesinde düzenlenen festivaller de ulusal ve uluslararası katılımın sağlandığı, kültürel etkileşime ve kaynaşma ortamına kaynaklık eden, kültürel miras değerlerinin sergilendiği etkinlikleridir.

Tablo 1. Antalya Yerel Festivalleri

Etkinliğin Adı	Düzenleyen	Yeri	Tarihi
Alanya Beymelek Karabibik Bahar Şenliği	Alanya Belediye Başkanlığı	Alanya	28-30 Mayıs
Alanya Turizm ve Sanat Şenliği	Alanya Belediye Başkanlığı	Alanya	28-30 Mayıs
Belenovası Köyü Karpuz Festivali	Manavgat Kaymakamlığı	Manavgat	05 Haziran
Sarılar Şelale ve Kültür Festivali	Sarılar Belediye Başkanlığı	Manavgat	05-06 Haziran
Bozova Keşkek Festivali	Bozova Belediye Başkanlığı	Korkuteli	01-07 Haziran
Elmalı Avlan Gölü Kıyısında Göl Şenliği	Türkiye Tabiatını Koruma Derneği	Elmalı	10-11 Haziran
Mahmutlar Turizm Festivali	Mahmutlar Belediye Bşk.	Alanya	25-26 Haziran
Kemer Karnavali	Kemer Belediye Başkanlığı	Kemer	Haziran 1-4. Haftası
Rally of Turkey	Kemer Belediye Başkanlığı-Tomsfed	Kemer	Haziran 1-4. Haftası
Finike Festivali	Finike Belediye Başkanlığı	Finike	26 Haz-1 Temmuz
Kemer Tiyatro Şöleni	Göynük Belediye Başkanlığı	Kemer	Temmuz 1-4. Haftası

Badem Şenliği	Bademli Belediye Başkanlığı	Akseki	Temmuz 4. Haftası
Kardelen Festivali	Çimi Köyü Yardımlaşma ve Dayanışma Derneği	Akseki	Ağustos 1. Haftası
Erik Festivali	Cevizli Belediye Başkanlığı	Akseki	Ağustos 1. Haftası
Başak Festivali	Salihler Köyü Yardımlaşma Derneği	Akseki	Ağustos 2. Haftası
Yaz Festivali	Akseki Belediye Başkanlığı-Aksekililer Derneği	Akseki	Ağustos 2. Haftası
Elma Festivali	Kepezbeleni Köyü Gençliği	Akseki	Ağustos 4. Haftası
Ormana Üzüm Festivali	Ormana Belediye Başkanlığı	İbradı	24-27 Ağustos
Akçay Geleneksel Elma Şenlikleri	Akçay Belediye Başkanlığı	Elmalı	25-27 Ağustos
Barış Suyu Geleneksel Kültür ve Turizm Şenlikleri	Manavgat Belediye Başkanlığı	Manavgat	27-29 Ağustos
Bal Festivali	Kuyucak Belediye Başkanlığı	Akseki	Ağustos 4. Haftası
Şehzade Korkut Etkinlikleri Ve Mantar Festivali	Korkuteli Belediye Başkanlığı	Korkuteli	Ağustos 4. Haftası
Offshorechampionship of Turkey	Kemer Bel. Bşk. - İstanbul Offshore Kulübü	Kemer	Ağustos 1-4. Haftası
Kaş Likya Kültür ve Sanat Festivali	Kaş Belediye Başkanlığı	Kaş	01-04 Eylül
Gazipaşa Nar Festivali	Gazipaşa Tarım, Kültür ve Turizm Derneği	Gazipaşa	Ekim 1-4. Haftası
Noel Baba Etkinlikleri	İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü	Kaş	06 Aralık
Güreş Şöleni	Çamyuva Belediye Başkanlığı	Kemer	23-25 Eylül
Caz Festivali	Alanya Belediye Başkanlığı	Alanya	22-25 Eylül
Üzüm Festivali ve Altınbaşak Mağarası Tanıtımı	İbradı Belediye Başkanlığı	İbradı	03-04 Eylül
Tarihi Elmalı Yeşil Yayla Yağlı Pehlivan Güreşleri	Elmalı Belediye Başkanlığı	Elmalı	01-03 Eylül
Geleneksel Abdal Musa Sultan'ı Anma Törenleri	Teke Köyü Abdal Musa Kültürünü Araştırma ve Yaşatma Vakfı	Elmalı	23-25 Haziran

Kaynak: Antalya İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü, Antalya Yerel Festivalleri, 2007:3.

- **Küçük Bölgesel Etkinlikler:** Çeşitli ticaret ve sanayi fuarları (Uluslararası İzmir Fuarı, Selanik Fuarı vb.), özel mesleki fuarlar ve sergiler (banyo fuarı, turizm fuarı, kuyumculuk fuarı vb.)
- **Önemli Bölgesel Etkinlikler:** İstanbul Müzik Festivali vb.
- **Ulusal Etkinlikler:** Rio Karnavalı, Cannes Film Festivali vb.
- **Uluslararası Büyük Etkinlikler:** Dünya Kupası, Olimpiyat Oyunları vb.dir.

Kültür turizmi kapsamı altında yer alan festivaller, yerel kimlik ve özgünlük kavramlarına vurgu yapmaktadır (Pechlaner, 2000: 424). Buradan hareketle arkeolojik, tarihi, sanatsal ve kültürel değerlerin yaşatılması ve korunması, festivallerin bir araç vazifesi olarak görülmesi ve devamlılığının sağlanması açısından da büyük önem arz etmektedir (Shyllon, 2007: 335). Yerel kültür öğelerinin gelişimine ve korunmasına olumlu katkı yapan kültürel festivaller aynı zamanda toplumsal uyumu ve kaynaşmayı teşvik eden, bütünleşme sürecini hızlandıran, sosyal kazanımları artıran önemli bir araçtır (Chhabra, 2001: 2).

Ülke imajının geliştirilmesi amacıyla turizm tanıtımını üstlenen Kültür ve Turizm Bakanlığı, reklam, halkla ilişkiler, gösteri ve kongreler, tanıtıcı yayın gibi araçlarla turizm tanıtımını üstlenmektedir. Bu faaliyetler turizm tanıtımında önemli bir yere sahip olmakla birlikte uluslararası bilinirliğe etkisi olan etkinlikler de turizm tanıtımı açısından önemli bir yer tutar. Sahip olduğumuz kültürel miras öğelerinin festivaller aracılığıyla uluslararasılaşması, kırsal turizm öğelerine talebi artıracaktır. Yöresel ürünlerin, yöresel dans gösterilerinin sergilendiği, yerel müzisyenlerin sahne aldığı, yöreye özel etkinliklerin gerçekleştirildiği festivaller, kırsal bölgelerin tanıtımı için önem arz etmektedir. Tanıtıma olan olumlu etkisinin yanında, düzenlendiği yöreye artan taleple birlikte ekonomik canlanma sağlanmakta, bölgesel kalkınma, işsizlik ve göç gibi önemli sosyo-ekonomik problemlerin giderilmesine destek olmaktadır.

4.Festivallerin Ekonomik, Sosyal ve Kültürel Etkileri

Tarihte kaynağı Müslümanlık, Hristiyanlık, Musevilik ve Budizm gibi dinlere dayanan birçok festival düzenlenmekteydi. Bu festivaller aracılığı ile ekonomik gelişimin yanında toplumsal değişim de sağlanmış, festivaller farklı kültürlerin birbirleriyle kaynaşmasına aracılık etmiştir. Türklerin varlığını sürdürdüğü ilk zamanlardan günümüze kadar uzanan uzun bir süreçte, toplumun kaynaşmasında, kültürel

etkileşiminde ve milli kültür unsurlarının aktarımında önemli bir sosyo-kültürel öge olan festivaller, bir eğlence unsuru olarak da kültür varlıkları içerisinde yerini almaktadır. Bunun yanında kültürel değerleri meydana getiren soyut ve somut kültür unsurlarının büyük bir bölümünün, eğlence ve eğlenme amacıyla bir araya gelinen ortamlarda yaygınlaşarak olgunlaştığı, Türk halk eğlencelerinin önemli bir kısmını kış toplantı ve eğlencelerinin oluşturduğu bilinmektedir. Kent yaşamının kendine özgü ağır koşulları, eğlence için ayrılacak zamanı her geçen gün kısıtlamaktadır. Bununla birlikte farklı eğlence türlerinin yaygınlaşması ile eskisi kadar düzenlenemeyen kış toplantı ve eğlenceleri köy, kasaba gibi yerleşim yerlerinde kültürel etkinlikler olarak gerçekleştirilmeye devam etmektedir (Özdemir, 2005:9-51).

Festivaller insanların eğlenme, farklı kültürleri tanıma, gösteri izleme vb. ihtiyaçlarından doğmaktadır. Bu ihtiyaçların karşılanması için, festivallerde sergilenmek üzere resim, heykel gibi sanat eserlerinin üretilmesi ve önceden üretilen eserlerin de festival alanına taşınması gerekmektedir. Çoğu zaman festivallerde sergilenen mal ve hizmetlerin birçoğu için katılımcılar belirli bir bedel ödemektedirler. Tüketilen yiyecekler veya sergilenen bir tiyatro oyununun izlenmesi buna örnek gösterilebilir. Dolayısıyla mal ve hizmetlerden elde edilen gelir, gelecekteki festivallerin düzenlenmesi veya tanıtımı gibi faaliyetler için de bir gelir kaynağıdır. Festival boyunca insanların merak ve keşfetme dürtüsüyle birbiriyle kaynaşarak etkileşim içerisine girmeleri, farklı sosyal aktivitelerin de oluşmasına ortam sağlamakta, hoşgörü ortamını geliştirmekte ve psikolojik tatmin sağlamaktadır. Ulusal ve uluslararası turizm hareketlerinin gelişmesinde belirleyici rol oynayan yerel festivaller, festival yöresinin yerli ve yabancı turistler tarafından yakından tanınmasına olanak tanımakta, bölgenin ekonomik kalkınmasına olumlu etki etmekte, gelenek ve göreneklerin yayılması ve gelecek kuşaklara aktarılmasında önemli bir rol oynamaktadır.

Festivallerin; turizm, eğlence, eğitim, sosyal etkileşim, iş, ticaret ve ilham kaynağı olmak üzere yedi işlevi bulunmaktadır (Houghton, 2001: 39). Festivaller, ziyaretçi sayılarını çoğaltmaları, ekonomik getirileri, birer kültürel aktarım aracı olarak kullanılmaları, bölge imajını geliştiren bir etmen olması gibi sebeplerle yöre halkının gurur kaynağıdır (Litvin ve Fetter, 2006: 44). Diğer taraftan festivaller toplumdaki farklı kültürlerin, kimliklerin, yaşayış biçimlerinin, inanışların, aidiyetlerin ve sosyal bağların gelişmesine, yayılmasına ve yeniden biçimlenmesine katkı sağlamaktadır (Duffy, 2005: 680).

5.Kültürel Miras Oluşumunda Festivallerin Yeri ve Önemi: Fethiye Müzik Köyü

Gelenekler eskiden kalmış rivayetlerin, inançların, düşünce ve adetlerin birikimi olarak düşünülürse, gelenekler, bir milletin özünü meydana getiren elemanlar olarak ortaya çıkarlar. Festivaller kültürel kaynaşmanın sağlandığı, gelenek ve göreneklerinin sergilendiği, ekonomik ve sosyal yönü ön planda olan etkinliklerdir. Bu sebeple festivallerin, geleneksel kültürün gelecek kuşaklara aktarılmasında, tarihsel mirasın korunmasında ve yörenin ülke çapında tanınmasını kolaylaştırmasında önemli olduğunu düşünmektedirler. Bu bakımdan Fethiye’de düzenlenmekte olan Fethiye Müzik Köyü etkinlikleri de düzenlendiği dönem döngüsü ve içeriği bakımından kültürel miras ögesi olma potansiyeli taşıyan önemli bir etkinliktir.

Fotoğraf 1. Müzisyen ve Katılımcılarla Atölye Çalışması

Birincisi 2015 yılında düzenlenen proje, 2016'da siyasi sebeplerle gerçekleştirilememiştir. Festival ortamının doğal ortamı, atölye çalışmaları, katılımcı ve müzisyenlerin yerel sanatçılarla tanışarak fikir alışverişinde bulunabilme fırsatı ve canlı müzik performansları ile kaynaşma ortamına olanak sağlanması, yerli ve yabancı farklı kültürlerden katılımcıların bir araya gelerek festivalin gelenekselleşme potansiyelini her geçen sene güçlendirmektedir.

Fotoğraf 2. Müzisyen-Katılımcıların Atölye Çalışması

Fethiye'de hala yaşamakta olan yerel sanatçıların festivale katkısı oldukça fazladır. Kültürel mirasımızın en önemli örneklerinden, arkası gelmeyen, artık kendi neslinin son örnekleri olan müzisyenlerin katılımı, ana akım medyada yer bulamayan sanatçıların sesini duyurabilme imkânı, dünyanın farklı yerlerinden farklı müzik disiplinleriyle ilgilenen müzisyenlere yer verilmesi, festivalin gelenekselleşmesi ve önemli bir kültür köprüsü olma yolunda attığı en önemli adımlardır.

Fotoğraf 3. Üç Telli Cura Sanatçısı Ali ULUTAŞ

Toplumun farklı bölgelerinden gelen, ulusal ve uluslararası müzik kültür değerlerinin beraberce türküleri, şarkılar söylemesiyle bir birliktelik ortamı oluşmaktadır. Bu da kardeşlik ve beraber yaşama bilincini geliştirmektedir. Kültürel miras ögesinin topluma özgü, toplumun farklı katmanlarına ait

değerlerinin bir araya gelmesi ile oluştuğu düşünüldüğünde, müzik köyünün kültürel miras oluşturmada önemli bir yer tutacağı düşünülmektedir.

Fotoğraf 4. Profesyonel Müzisyenler Yönetiminde Atölye Çalışması

Festival 2017 yılında turistik bir yer olan Fethiye Çalış'ta düzenlenmiştir. Bölgedeki tarihi doku ve turizm talebi düşünüldüğünde, her geçen sene Müzik Köyü'ne talebin artacağı düşünülmektedir. Festival aracılığıyla katılanların turizm talebini arttırdığı düşünüldüğünde, festival, kültürel olduğu kadar ekonomik anlamda da katkı sağlamaktadır. Festival 2015 yılında Fethiye Yanıklar köyünde düzenlenmiştir. Festival alanı Yanıklar köyünde köyün yerlisi bir aileden kiralanmış, yöre halkının ekonomik hayatına bir canlılık getirmiştir.

Fotoğraf 5-6. Festivalde Eğitimi Verilen Enstrümanlar

Festival kamu kurum ve kuruluşlarının her hangi bir maddi veya manevi desteği olmaksızın kendini finanse etmektedir. Festival tanıtımı yalnızca sosyal medya vasıtasıyla, kendi bütçeleriyle gerçekleştirilmektedir.

Fotoğraf 7-8. Festival Yerleşkesi

Festival her yıl Fethiye'nin farklı bir bölgesinde düzenlenmektedir. Katılım için katılımcıların öncelikle ön başvuruları değerlendirilmektedir. Fethiye Müzik Köyü'nde her yıl düzenlenen festivalin kültürel miras oluşturma potansiyeline dikkat çekmek, farkındalık yaratmak, düzenlenen bu festivalin sosyal, kültürel ve ekonomik anlamda çekicilik unsuru olup olmadığını değerlendirebilmek ve önerilerde bulunmak amacıyla, çalışmadan görüş ve önerilerinden yararlanmak üzere proje koordinatörü, Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi Türk müziği devlet konservatuarı öğrencisi Dost Ali YAŞAR'ın, Fethiye Müzik Köyü kurucusu Aytaç GÖKDAĞ'ın, festival katılımcısı Aya El Dika'nın ve eski resim öğretmeni-müziyen Agit IŞIK'ın bilgi ve tecrübelerinden faydalanılmıştır. Anlatım ile ilgili bir karışıklığa yol açmamak amacıyla görüşülen kişiler isimlerinin baş harfleriyle sembolize edilmiştir.

Kültürel Miras Oluşumunda Festivallerin Yeri ve Önemi İle İlgili Fethiye Müzik Köyü'nde Gerçekleştirilen Mülakat ve Değerlendirmeler			
Katılımcının Adı ve Soyadı		Mesleği/Görevi	Mülakat tarihi
Aytaç GÖKDAĞ	A	Fethiye Müzik Köyü kurucusu	16 Ağustos 2017
Dost Ali YAŞAR	D	Proje Koordinatörü	16 Ağustos 2017
Agit IŞIK	I	Öğretmen-Müziyen-Katılımcı	16 Ağustos 2017
Aya El Dika	AE	Katılımcı	16 Ağustos 2017

1. "Turizmin yaşadığınız bölgeye ve düzenlendiğiniz festivale katkısının ne düzeyde olduğunu düşünüyorsunuz?" sorusunun yöneltilmesi üzerine,

Katılımcıların tamamı turizm sayesinde belirli bir ilginin olduğunu, ancak turizmin etkisinin belirleyici olmadığını düşünmektedir.

A (Aytaç GÖKDAĞ, kişisel görüşme, 16.8.2017), Fethiye'de düzenleniyor olmasının artı bir faktör olduğunu, ama belirleyici olmadığını düşünmektedir. Gelenlerin daha çok festivalde sunulan programlar için tercih ettiğini, buna karşılık Fethiye'de muhafazakâr kesimin varlığının fazla olduğundan dolayı festivale karşı mesafeli bir kesimin varlığından bahsetmenin mümkün olduğunu vurgulamıştır. Bunun yanında Fethiye tarih ve doğasıyla fark yaratan bir yer olmasına rağmen, bu bölgenin önemli bir harcı olabilecek bu etkinliklerin yeterince desteklenmediğini vurgulamaktadır. Fethiye'nin bölgesel olarak festivale büyük bir etkisinin olmadığını, herhangi bir yerde veya yaylada bile bu etkinliklerin düzenlenebileceğini ifade etmiştir.

D (Dost Ali YAŞAR, kişisel görüşme, 16.8.2017), Fethiye'de hala yaşamakta olan yerel sanatçıların festivale olan talebi artırma konusunda etkisinin olduğunu, Fethiye'nin kolay ulaşılabilir olmasından dolayı da coğrafi konumunun festivale avantaj sağladığını düşünmektedir.

I (Agit IŞIK, kişisel görüşme, 16.8.2017), festivalin, Fethiye'de bulunan yerli ve yabancı insanların ilgisini çektiğini ancak bu ilginin yeterli düzeyde olmadığını ifade etmektedir.

2. "Fethiye Müzik Köyü'nde düzenlenen etkinliklerin kültürel miras oluşturma potansiyeli var mı?" sorusunun yöneltilmesi üzerine,

Katılımcıların tamamı, Fethiye Müzik Köyü'nde düzenlenen etkinliklerin kültürel miras oluşturma potansiyeli olduğunu düşünmektedir.

A, Muğla'da döneminin kendi enstrümanında ki son örneklerinin, kültürel miras açısından büyük bir önem taşıdığını düşünmektedir. Bu kültür değerlerinin bu festivale katılımlarının, bu mirasın gelecek nesillere aktarılmasına aracılık ettiğini, bunun büyük bir zenginlik olduğunu vurgulamaktadır.

Festivalin kültürel miras yaratma potansiyelinin olduğunu düşünen A, bunun meseleye ticari açıdan bakmayan bir ekip ile mümkün olabileceğini düşünmektedir. A, geleneksel müziğe, geleneksel ustalara, yöre müziklerine tutkunun, kültürel miras oluşturmada önemli etmenler olduğunu vurgulamaktadır. Kültürel miras oluşturmak için gerekli adımları zamanla atacaklarını ifade eden A, bu yolda önemli müzisyenlerle çalıştıklarını, festival ve etkinliklerle ilgili belgesellerin çekileceğini, bu kaynakların Kore, Yunanistan gibi ülkelerde tanıtılacağını, gelenekselleşme yönünde emin adımlarla ilerleme hedeflerinin olduğunu vurgulamaktadır.

D, Festival ortamının doğal sıcaklığı, atölye çalışmaları, yerel sanatçılarla tanışarak fikir alışverişinde bulunulması, canlı performanslar ile sempati ortamının geliştirilerek gelenekselleşme de önemli adımlar atıldığını düşünmektedir. Toplumun farklı bölgelerinden gelen müzik kültür değerlerinin, beraberce türküler, şarkılar söylenmesiyle bir sinerji ortamının oluşturduğunu vurgulayan D, bu durumun kardeşlik ve beraber yaşama bilincini geliştirdiğini ifade etmektedir. Kültürel miras ögesinin topluma özgü, toplumun farklı katmanlarına ait değerlerinin bir araya gelmesi ile oluştuğu düşünen D, müzik köyünün kültürel miras oluşturmada önemli bir yer tutacağını ifade etmektedir.

Kendisi de müzisyen olan I, giderek bilinirliği artan bu festivalin, çevresinde bulunan arkadaşları tarafından da bilindiğini, katılmadan önce bu denli zengin bir programla karşılaşacağını tahmin etmediğini, dinlediği ege yöresine özgü ezgilerle müzikal anlamda ufkunun açıldığını ifade etmektedir. Kültürel zenginlik konusunda fikirlerinin değiştiğini vurgulayan I, yeterli tanıtım ve bütçe ile festivalin kültürel miras konusunda önemli bir yeri olabileceğini ifade etmektedir.

AE (Aya El Dika, kişisel görüşme, 16.8.2017) de I, A ve D gibi festivalin kültürel miras oluşumuna önemli katkı sağlayabileceğini, toplumun bütün katmanlarından sağlanan müzisyen katılımlarının yarattığı etkiyle, kültür hazinemizin gelecek nesillere aktarılmasının mümkün olduğunu ifade etmektedir.

3. Fethiye Müzik Köyü'nde düzenlenen etkinlikler için yerel yönetimler veya özel iştirakler tarafından reklam ve tanıtım faaliyetleri yapılıyor mu?" sorusuna,

I, A, AE ve D yapılan tanıtım faaliyetlerinin yeterli olmadığını düşündüklerini ifade etmektedir.

A, kendi organizasyonları dışından tanıtım ve reklam faaliyetleri için bir destek almadıklarını, etkinliklerin tanıtımının, Facebook, Instagram, Youtube gibi sosyal medya araçlarıyla kendileri tarafından yapıldığını ifade etmektedir.

Fethiye Müzik Köyü'nün proje koordinatörlüğünü yapan D, sosyal medya ile gönüllü olarak çalışan Mehmet Günay isimli arkadaşlarının ilgilendiğini, sosyal medya haricinde iki sayı olarak müzik köyü dergisi çıkardıklarını ifade etmektedir. Festivalin düzenlendiği dönem dışında, festivali tanıtmak için farklı şehirlerde küçük müzik dinletilerinin yapıldığını, hedef kitlelerine yoğunlukla sosyal medya aracılığıyla ulaştıklarını ifade etmektedir.

I, etkinliğin varlığını ve programlarını Facebook gibi sosyal medya araçlarından haber aldığını, bunun yanında festivale katılma kararında katılan sanatçıların ve arkadaş tavsiyesinin önemli rol oynadığını ifade etmektedir.

AE, etkinliklere katılımında sosyal medyada yer alan haberlerin ve arkadaş tavsiyesinin etkili olduğunu ifade etmektedir.

4. "Yöre halkının kültürel çekiciliklere bakışı nasıl, katılımları ne düzeyde?" sorusunun yöneltilmesi üzerine,

I, yerel halkın katılımının yeterli düzeyde olmamasına rağmen gelecekte artış göstereceğine inandığını ifade etmektedir.

A, yerli-yabancı kendileriyle aynı frekansta olan herkesin katılımını önemsediklerini, katılım öncesinde ön başvuruların alınıp değerlendirildiğini, 2017 ağustosunda düzenlenen festivale 160 kişinin katılımının sağlandığını ifade etmektedir.

D, Müzik Köyü ekibine koordinatör olarak 2017 senesinde dahil olduğunu, ihtiyaç halinde yöre halkının ve esnafın yardımlarını esirgemediğini, festival etkinliklerine bakışın çok olumlu olduğunu ifade etmektedir.

AE, festival ekibinde Fethiyeli çalışanların olduğunu gördüğünü, yerel müzisyenlerin festivale katılımının yüksek olduğunu vurgulamaktadır.

5. "Yöre halkı Müzik Köyü'nde düzenlenen etkinliklerden dolayı maddi bir menfaat sağlıyor mu?" sorusunun yöneltildiği üzerine,

I, etkinliğe katılanların yaptıkları harcamalarının yerel halkın gelirlerine etkisi olduğunu, etkinliğin düzenlendiği yer için yapılan ödemelerin bölgesel canlanmaya katkı sağladığını düşünmektedir.

A, konserlerin oldukça talep gördüğünü, yörenin taksicilerinden bölgedeki tüm esnaflara kadar her kesimin bu durumdan faydalandığını, festivalin düzenlendiği İki haftalık süreç, üç veya dört haftaya yayılabildiği, projelerin desteklendiği taktirde yöre esnafının bu ekonomik canlılıktan daha fazla yararlanacağını ifade etmektedir. Yerel yönetimlerin gözetmesi gereken önemli konulardan birinin bu durum olduğunu ifade eden A, ekonomik canlılığı sağlayıcı etkinliklere destek verilmesinin gerektiğini vurgulamaktadır. A, 2015 yılında Müzik Köyü etkinliklerinin Yanıklar Köyü'nde düzenlendiğini, festival alanının köyün yerlisi olan bir aileden kiralandığını, bir hafta için düzenlenen festivalin köydeki market işçisinden çiftçiye kadar herkesin ekonomisini olumlu anlamda etkilediğini ifade etmektedir. A, 2017 yılında Fethiye Çalış'ta düzenlenen festivalin, etkinlik alanının çevresinde bulunan otelleri, pansiyonları, pastaneleri, taksicileri vb. ticari işletmeleri olumlu yönde etkilediğini düşünmektedir.

6. "Fethiye Müzik Köyü'nde düzenlenen etkinliklerin yöre halkının kültürel değişimine etkisi nedir?" sorusunun yöneltildiği üzerine,

A, etkinliklerin, düzenlendiği yöreyi toplumsal, kültürel ve ekonomik anlamda dönüştürme, değiştirme etkisinin olduğunu ifade etmekte, festivallerin bir köy çocuğunun ufkunun genişlemesine vesile olarak, bir piyano virtüözü olmak istemesinin önünde hiçbir engelin olmadığını, festivallerin bu yolda önemli bir görev üstlendiğini düşünmektedir.

AE, festivallerin bu yolda önemli bir etkisinin olduğunu düşünmekte, kültürel değişimin müzik ve sanatla sağlanacağını ifade etmektedir.

7. "Fethiye Müzik Köyü'nde düzenlenen etkinliklerin bölgenin tanıtımına katkısı olduğunu düşünüyor musunuz?" sorusunun yöneltildiği üzerine,

I, düzenlenen etkinliklerin bölgenin tanıtımına katkısı olduğunu düşünmektedir. Deniz turizmi üzerinden talep çeken bir bölgede kültürel etkinliklerin ilgi çekiyor olmasının şaşırtıcı olduğunu, bu etkinliklerin Fethiye'nin modern yüzüne farklı bir nitelik kattığını düşünmektedir. I, Fethiye'yi turistik özellikleriyle aklında canlandırırken, yerel müzisyenlerle tanışmasına vesile olan bu etkinliklerin, aklındaki algıyı tamamıyla değiştirerek zenginleştirdiğini ifade etmektedir. I, bu durumun Fethiye'nin tanıtımına katkı sağlayan önemli bir etmen olduğunu vurgulamaktadır.

A, dünyaca ünlü sanatçıların gelmesiyle festivalin ve Fethiye'nin bilinirliğinin arttığını, katılımcıların festival ile ilgili yaptıkları her türlü paylaşımın bu bilinirliği katlanarak çoğalmasına etki ettiğini ifade etmektedir. A, 2016 yılında darbe girişimi nedeniyle festivalin iptal olduğunu, hem maddi hem de tanıtım açısından çok zarar gördüklerini belirtmektedir. A, 2017 Ağustos ayında Ahmet Aslan konseriyle açılış yaptıklarını, Fethiye'de açık havada, biletli olarak daha önce görülmemiş bir kalabalığın festivale katıldığını ifade etmektedir.

D, Fethiye'ye daha önce gelmemiş yerli ve yabancı müzisyenleri, katılımcıları buraya davet ettiklerini, katılımcıların beraberlerinde 150 kişilik ekiplerini getirdiklerini, katılımcıların serbest zamanlar vesilesiyle Fethiye'yi gezerek bölge turizmine ve tanıtımına katkıda bulduklarını ifade etmektedir. D, gelen profesyonel müzisyenlerin sevenlerinin aracılığıyla da belli bir tanıtım fonksiyonunun yerine getirildiğini vurgulamaktadır.

AE, düzenlenen etkinliklerin bölge tanıtımına yeteri kadar katkı sağlayamadığını, yeterli desteğin, kaynağın sağlanabilmesi durumunda bölge tanıtımına katkısı olabileceğini ifade etmektedir.

8."Yöre halkının bölge dışından gelen katılımcılara bakışı sizce nasıl?" sorusunun yöneltildiği üzerine,

I, A, D ve AE, Fethiye'nin turistik bir yer olmasından dolayı bölge halkının yabancıya alışıktığını olduğunu, yöre halkının müziğe yatkın olmasından dolayı da gelen müzisyenlere yaklaşımlarının olumlu olduğunu ifade etmektedirler. Fethiye halkının, festivale katılan yerli ve yabancı katılımcılara karşı ilgiyle yaklaştıklarını ifade eden katılımcılar, yurtdışından gelen müzisyenlerle yerel halkın bir kaynaşma ortamı yakaladığını vurgulamaktadır.

9. Fethiye Müzik Köyü'nde düzenlenen etkinliklerde turistlere ve yerel halka yönelik ticari faaliyet yürütülüyor mu, bu etkinlikler kendini nasıl finanse ediyor?" sorusunun yöneltildiği üzerine,

Proje koordinatörü D ve Müzik Köyü kurucusu A, her şey dahil sistemiyle, konaklama ve yeme-içme ücretlerinden elde edilen gelir haricinde başka bir ürün satışından gelir elde edilmediğini belirtmektedirler. Müzik Köyü ana sponsorlarının, çalgı yapımcılarının veya akademisyen müzisyenlerin, ürünlerini sergileyebilme ve kendi satışlarını yapabilme imkânlarının olduğunu, elde edilen gelirden Müzik

Köyü'nün pay almadığını ifade etmektedirler. Müzik Köyü'nü düzenlemenin 60.000 ile 100.000 tl arasında bir maliyetinin olduğunu ifade eden D ve A, sanatçıların birçoğunun etkinliklere gönüllü, ücret beklemeden katılmalarına rağmen, kendilerine güçlerinin yettiği ölçüde ödeme yaptıklarını ifade etmektedirler. D ve A, çalışanların tamamının gönüllü olduğunu da altını çizmektedir.

10. "Bölgenizde yer alan tarihi çekiciliklerle ilgili bilginiz var mı, Fethiye Müzik Köyü'nde düzenlenen etkinliklere çevredeki tarihi unsurların katkısının olduğunu düşünüyor musunuz?" sorusunun yöneltilmesi üzerine,

D ve AE, Fethiye ilinin aklında çağrıştırdığı tarihi unsurların başında, Kayaköy yerleşkesi ve mübadele döneminin olduğunu belirtmektedir. Bunun yanında D ve AE, festivale talep ile Fethiye'nin tarihi unsurları arasında anlamlı bir bağ olmadığını düşünmektedirler. Festivale Lübnan'dan katılan AE, Fethiye'yi müzik köyü etkinlikleri olmadan önce duymadığını, özellikle bu festival için geldiğini ifade etmektedir.

11."Fethiye Müzik Köyü'nde düzenlenen etkinlikler ile ilgili talebi artırmaya yönelik organizasyonlar düzenleniyor mu? (Paket turlara dahil olma gibi) sorusunun yöneltilmesi üzerine,

Proje koordinatörü D ve Müzik Köyü kurucusu A, Fethiye Müzik Köyü'nde düzenlenen etkinlikler ile ilgili, talebi artırmaya yönelik organizasyonlarda yer alma konusunun artı ve eksi yönlerinin olduğunu, bir organizasyona dahil olunması durumunda Müzik Köyü'nün ticarileşme tehlikesiyle karşı karşıya kalacağını, ticarileştirilmesinin bu etkinliklerin ruhunu olumsuz yönde etkileyeceğini düşünmektedirler. Müzisyen seçimlerinde bile her sene bir öncekinden farklı müzisyenlerin katılması yönünde tercih yapıldığını ifade eden D ve A, Müzik Köyü'nün kendini tekrar eden sıkıcı bir etkinlik olmasını arzu etmediklerini belirtmektedir. D ve A, bu bağlamda etkinliğin, ticari organizasyonların bir pazarlama aracı olarak kullanılmasının festival ruhuna uygun olmayacağını vurgulamaktadırlar.

12."Fethiye Müzik Köyü'nde düzenlenen etkinliklerin geleceği için gerek yerel yönetimlerden gerekse devlet kamu kurum ve kuruluşlarından beklentileriniz nelerdir?" sorusunun yöneltilmesi üzerine,

I, Yerel yönetimlerden, devlet kamu, kurum ve kuruluşlarından bir desteğin olduğunu düşünmediğini, destek olması durumunda, karşılığında festival programına dışarıdan müdahalenin olabileceğini, bunun da festival dokusunu bozacağına inandığını ifade etmektedir.

Proje koordinatörü D ve Müzik Köyü kurucusu A, öncelikli hedeflerinin var olan dokuyu korumak olduğunu ifade etmektedir. D ve A, toplumun her katmanından, her ideolojik yapıdan insanların katılım gösterdiği bu etkinliklerin, etnik köken ve siyasal tercihler gözetilmeksizin devam ettirilmesinin festival yöneticilerinin öncelikleri arasında olduğunu ifade etmektedir. Müzik Köyü programına müdahale edilmeksizin, verilen her desteğe açık olduklarını ifade eden D ve A, müdahale durumunda var olma sebeplerinin ortadan kalkacağına inanmaktadırlar.

Daha önce yerel yönetimlerden destek sözü alındığını ancak daha sonra var olan iletişimin kesildiğini ifade eden D ve A, sanatçı listesi, arazi tahsisi, maliyet raporu gibi teknik ayrıntıların yer aldığı bir proje hazırlamalarına rağmen sürecin sonuçsuz kaldığını ifade etmektedirler. Henüz Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi ile iletişime geçmediklerini ancak en kısa zamanda iletişime geçeceklerini ifade eden Müzik Köyü yöneticileri, Türkiye'de ki yerel yönetimlerden destek alamadıkları için AB'nin sağladığı destek fonlarından yararlanmayı hedeflediklerini belirtmektedirler.

13."Fethiye Müzik Köyü'nde düzenlenen etkinliklerin aksayan ve üstün yönleri nelerdir?" sorusunun yöneltilmesi üzerine,

Proje koordinatörü D ve Müzik Köyü kurucusu A, gönüllü festival çalışan sayısının 10 kişiden oluştuğunu, deneyim eksikliği olmasına rağmen dayanışma ruhunun ve sahiplenme bilincinin birçok sorunun üstesinden gelmelerini sağladığını ifade etmektedirler. Bunun yanında daha önce bahsedildiği gibi reklam, tanıtım, halkla ilişkiler gibi pazarlama faaliyetlerini daha etkin bir şekilde kullanmalarının gerektiğini ifade eden D ve A, özellikle gerek devlet gerekse özel kuruluşlar tarafından maddi desteğe ihtiyaç duyduklarını vurgulamaktadırlar.

Sonuç

Tarih, çevre, kültür ve kültürel miras bilincini kazanmak, var olan kültürel miras öğelerinin çekiciliklerin tanıtımına ve nesilden nesile aktarılmasına yönelik bilinç oluşturmak, bütüncül bir kültür algısı yaratmak açısından gereklidir. Geçmişten günümüze ulaşan geleneksel dokunun yaşatılma olasılığı, bu tarihi, doğal ve kültürel öğelerin yaşatılması ile mümkündür. Kültürel miras varlıklarının bir çekicilik unsuru olarak kullanılması ve toplumumuza ait bu potansiyelden fayda sağlanması, gerçekleştirilmesi gereken en önemli amaçlardandır. Bu sebeple kültürel miras varlıklarına yönelik düzenlenecek festival gibi etkinliklere ihtiyaç duyulmaktadır.

Festivallerin en önemli özelliği; ortamı okuma, izleyicisi ve katılımcısı olma, anlamlar üretme, kültürün bir parçası olma fırsatını katılımcılara sunuyor olmasıdır. Bu açıdan değerlendirildiğinde festivaller gibi etkinlikler, toplumların kültürlerini yeniden biçimlendirirken bir yandan yapılandırma ve dönüştürme konusunda da katkıda bulunmaktadırlar. Eleştirel bakış açısının önünü açan, destekleyen, kültürel dönüşümün sağlanmasına etki eden bu etkinlikler, davranış, yaşayış ve inanış biçimleri arasındaki barikatların da ortadan kaldırılmasına etki etmektedir. Festivallerde farklı coğrafya ve medeniyetlere ait kültürlerin bir arada sergilenmesi, bu kültürler arasındaki farklılıkların ortaya konulabilmesi, kültürel zenginleşme, farklı olanı anlama ve bilinç oluşturma açısından oldukça büyük bir öneme sahiptir. Kültür ve algının yaşayan diğer canlılar gibi büyüdüğü ve geliştiği düşünüldüğünde, toplumların ve toplumlara ait ulusal kültür eğelerinin geçen zamanla birlikte kendilerini diğer kültürlerle yakın hissetmeleri, festival ve tiyatro gibi etkinliklere eğilimlerinin artması engellenemeyecek bir sürecin sonucudur.

Festivallerin uygulanması ve yaygınlaştırılması aşamasında Kültür ve Turizm Bakanlığı'nın önemli bir rolü olmakla birlikte, bu festivallerin finanse edilmesi ve tanıtımı gibi konularda önemli eksikliklerin var olduğunu vurgulamak gerekmektedir. Fethiye Müzik Köyü her sene ihtiyaç duydukları 60.000-100.000 tl tutarındaki bütçeyi devletten hiçbir destek almadan, tamamen gönüllülük esasıyla çalışan personelin yapmış oldukları konaklama ve yeme-içme satışları gelirlerinden elde etmektedir.

Kültür ve Turizm Bakanlığı, reklam ve tanıtım faaliyetlerinde ve yurtdışında düzenlenen organizasyonlarda, kültürel değerlerimizle ilgili düzenlenen etkinliklerin tanıtımını gerçekleştirilmeli, konuyla ilgili gerekli kurum ve kuruluşlarla işbirliği modellerinin hayata geçirilmesi sağlanmalıdır. Fethiye müzik köyünde tanıtım faaliyetlerine devletin herhangi bir katkısı bulunmamaktadır. Festival yöneticileri sosyal medya aracılığıyla ve farklı bölgelerde düzenledikleri müzik dinletileriyle kendi tanıtım faaliyetlerini gerçekleştirmektedir. Yerel yönetimlerin veya Kültür ve Turizm Bakanlığının kültürel mirasımızı canlandırma ve yayma vazifesini yerine getiren "Müzik Köyü"ne reklam ve tanıtım faaliyetleri konusunda destek vermesi gerekmektedir. Bunun yanında ülke genelinde de kültürel miras öğelerimiz ve bölgelerimiz tespit edilmeli, ülke içinde ve dışında gerekli tanıtım faaliyetleri gerçekleştirilmelidir. Tanıtım faaliyetlerinde internete özellikle önem verilmeli, festival etkinlikleriyle ilgili birden fazla dilde internet sayfaları hazırlanmalıdır.

Yapılan yüz yüze görüşmeler neticesinde yerel halkın festivale olan katılımının yeterli düzeyde olmadığı anlaşılmakta, bu yönde gerekli desteğin özel sektör, yerel yönetimler, kamu kurum ve kuruluşları tarafından verilmediği anlaşılmaktadır. Festivali düzenleyenlerin ve katılımcıların ortak görüşü; kültürel miras oluşturmada, Fethiye'de düzenlenen müzik köyünün önemli etkilerinin olabileceği, festivale katılan unutulmaya yüz tutmuş müzik türlerinin ve bu türleri icra eden sanatçıların katılımıyla bu kültür öğelerinin gelecek nesillere aktarımının sağlanacağı yönündedir. Fethiye Müzik Köyü'nden hareketle Türkiye'de düzenlenen etkinliklere destek verilerek bu etkinliklerin sayısının artırılması sağlanmalı, bu yolla gerek yerel halkın, gerekse farklı bölgelerdeki insanların aidiyet duygusu canlandırılmalıdır. Artan festival sayısı ile toplumun farklı katmanlarındaki insanların arasında yaşanan kültürel çatışma ortamının ve olumsuz yargıların giderilmesi sağlanacak, kaynaşmaya ortam hazırlanacaktır.

Fethiye'de düzenlenen Fethiye Müzik Köyü etkinlikleri katılımcıların harcamaları sayesinde yerel halkın ekonomik hayatına katkı sağlamakta, var olan turizm talebini artırmakta ve kültürel canlanmasını da desteklemektedir. Yerel halkın etkinliklere ve etkinlik katılımcılarına olumlu tutumu, toplumun farklı katmanları arasındaki anlayış ortamını da olumlu yönde etkilemektedir.

Fethiye Müzik Köyü'nde düzenlenen etkinlikler ile ilgili, talebi arttırmaya yönelik organizasyonlarda(Seyahat acentası ve tur operatörlerinin programlarında yer almak gibi) yer alma konusunun artı ve eksi yönlerinin olmasına rağmen tekrar değerlendirilmesi gerektiği düşünülmektedir. Bir organizasyona dahil olunması durumunda Müzik Köyü'nün ticarileşme tehlikesiyle karşı karşıya kalacağını, ticarileştirilmesinin bu etkinliklerin ruhunu olumsuz yönde etkileyeceğinin düşünülmesine rağmen gerekli düzenlemelerle bu durumun önüne geçileceği düşünülmektedir. Bu organizasyonlarda yer alarak, tanıtım faaliyetlerinin de gerçekleşeceği göz önünde bulundurulmalıdır.

Müzik köyü yöneticilerinin devlet desteğini almak ile ilgili önemli endişeleri bulunmaktadır. Bunların başında devlet desteği karşılığında festival programına müdahale edileceği endişesi gelmektedir. Bu durumun festivallerin doğal dokusuna, özgür düşünce yapısına, okuma, anlama, değerlendirme ve eleştirel bakış gibi kendine özgü niteliklerine ters düştüğü vurgulanmaktadır. Buradan hareketle toplumun her katmanından, her ideolojik yapıdan insanların katılım gösterdiği bu etkinliklerin, etnik köken, din ve siyasal tercihler gözetilmeksizin devam ettirilmesi ve bu doğrultuda devletten müdahale olmaksızın desteklenmesi gerekmektedir. Bu açıdan Fethiye Belediyesi'ne, Kültür ve Turizm Bakanlığı'na, turizm paydaşlarına ve Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi'ne önemli görevler düşmektedir.

KAYNAKÇA

- AKAY, Sefa. (2006). "Somut Olmayan Kültürel Mirasın Tarih Araştırmalarında Kaynak Olma Özelliği", *Millî Folklor Dergisi*, 70, 41.
- ALİAĞAOĞLU, Alparslan. (2004). "Sosyo-kültürel Miras Turizmi ve Türkiye'den Örnekler", *Ankara Üniversitesi Türkiye Coğrafyası Araştırma ve Uygulama Merkezi Coğrafi Bilimler Dergisi*, 2 (2): 50-64.
- ALTAŞ, Namık Tanfer. (2014). "Kentsel Dönüşümde Kültürel Miras Değerlerinin Korunması: Erzurum Örneği", *Doğu Coğrafya Dergisi*, (19)32, s.244.
- Antalya İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü, (2007). "Antalya Yerel Festivalleri".
<http://www.antalyakulturturizm.gov.tr/TR,68175/festivalleretkinlikler.html>, Erişim: 18.09.2017.
- ARIOĞLU, İbrahim Ethem. (2006). "Somut Olmayan Kültürel Mirasın Korunması Sözleşmesi TBMM'de Kabul Edildi", *Millî Folklor*, 69: 186-187.
- ARTUN, Cemal ve AKBULUT, Onur. (2015). "Yönetimsel Bir Olgu Olarak Sürdürülebilir Turizm: Fethiye'deki Yerel Yönetim ve Sivil Toplum Kuruluşlarının Görüşleri", *GÜSBED*, 6 (14), ss. 25-38
- AVCI, Merve ve MEMİŞOĞLU, Hatice. (2016). "Kültürel Miras Eğitimine İlişkin Sosyal Bilgiler Öğretmenlerin Görüşleri", *Elementary Education Online*, 15(1): 104-124.
- AYDOĞDU, Atasoy, Özlem. (2014). *Geçmişten Geleceğe Yaşayan Kültür Mirasımız (Türkiye Somut Olmayan Kültürel Miras Ulusal Envanteri)*, Ankara: Özyurt Matbaacılık.
- CHHABRA, Deepak. (2001). *Heritage Tourism: An Analysis of Perceived Authenticity and Economic Impact of the Scottish Highland Games in North Caroline*, (Doctorate Thesis: Um1.3030030). Department Of Forestry, North Caroline State University.
- ÇETİN, Turhan. (2010). "Cumalıkızık Köyünde Kültürel Miras ve Turizm Algısı", *Millî Folklor Dergisi*, 22 (87), 181-190.
- ÇINAR, Kerim ve AYDIN, Dicle. (2000). "The Sustainability of Cultural Heritage: Two Sample Houses in Konya, Earthquake Safe Lessons to be Learned from Traditional Construction?" *On The Seismic Performance of Traditional Buildings International Conference*, UNESCO, ICOMOS, İstanbul.
- ÇULHA, Osman. (2008). "Kültür Turizmi Kapsamında Destekleyici Turistik Ürün Olarak Deve Güreşi Festivalleri Üzerine Bir Alan Çalışması", *Journal of Yasar University*, 3 (12), s. 1827-1852.
- DOĞANAY, Hayati. (1989). *Turistik Önem Bakımından Erzurum'un Tarihi Eserleri*, Erzurum: Atatürk Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Coğrafya Bölümü (Coğrafya Makaleleri) Yayınları.
- DÖNMEZ, Cengiz ve YEŞİLBURSA, Cemil Cahit. (2014). "Kültürel Miras Eğitiminin Öğrencilerin Somut Kültürel Mirasa Yönelik Tutumlarına Etkisi", *İlköğretim Online*, 13 (2), 425-442.
- DUFFY, Michelle. (2005). "Performing Identity Within a Multicultural Framework", *Social and Cultural Geography*, 6 (5), s. 677 - 692.
- EKİCİ, Metin ve FEDAKÂR, Pınar. (2013). "'Ege Üniversitesi' Deneyimleriyle Somut Olmayan Kültürel Mirası 'Yaşatarak Koruma'", *Millî Folklor*, (25)100, s.50-60.
- EKİCİ, Metin. (2004). "Bir Sempozyumun Ardından: Somut Olmayan Kültürel Mirasın Müzelenmesi", *Millî Folklor*, 16(61), 2004: 5-13.
- ERGİN, Muharrem. (1986). *Üniversiteler İçin Türk Dili*, İstanbul: Boğaziçi Yayınları.
- ERKAN, Serdar. (2016). "Kültürel Miras ve Müzik: Türkiye'de Müzik Arşivi Sorunsalı ve Dünyada Müzikal Miras Yönelimleri", *Hacettepe Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Dergisi*, (24), 91-110.
- GİRİTLİOĞLU, İbrahim., OLCAY, Atınc ve ÖZEKİCİ, Yakup Kemal. (2005). "Bir Turizm Çeşitliliği Olarak Festival Etkinliklerinin Sınıflandırılması: Türkiye Üzerine Bir Değerlendirme", *Sosyal Bilimler Araştırmaları Dergisi*, s. 306-323.
- GÖLBAŞ, Alper ve ATAK, Onur. (2016). "Arkeolojik Potansiyelin Kırsal Turizme Kazandırılması: Ortaca Örneği", *Uluslararası Sosyal araştırmalar Dergisi*, c. 9, s. 47, ss.1210-1222.
- GÜL, Kudret, ERDEM, Barış ve GÜL, Melike (2013). "Yerel Festivallerin Etkinliğine Bağlı Ziyaretçi Kazanımları: Sındırgı Yağcıbedir Festivali Örneği", *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, (18)2, s.213-239.
- GÜLERSOY, Ali Ekber, GÜLERSOY, Özlem. (2016). "Hitit Başkenti Şapinuva Perspektifinde Ortaköy (Çorum)'ün Doğal, Sosyo-Kültürel Miras Değerleri ve Turizm Potansiyeli", *Gaziantep University Journal of Social Sciences*, 15(2):485-530.
- GÜRPINAR, Ergun. (2001). "Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Üzerine", *İstanbul Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Dergisi*, 23-24 (Ekim 2000- Mart 2001).
- GÜVENÇ, Bozkurt. (2002). *Kültürün Abc'si*, İstanbul: Yapı Kredi Yayınları.
- HARRISON, Rodney. (2013). *Heritage: Critical approaches*, New York: Routledge.
- HOCAOĞLU, Dilek. (2016). "Beypazarı'nın Kültürel Mirasa Dayalı Kentsel Markalaşmasında Tasarımın Rolü", *Millî Folklor*, 28 (109), s.220.
- HOUGHTON, Meg. (2001). "The Propensity of Wine Festivals to Encourage Subsequent Winery Visitation", *International Journal of Wine Marketing*, 13 (3), s. 32 - 41.
- KAPLAN, Mehmet. (1999). *Kültür ve Dil*, İstanbul: Dergâh Yayınları.
- KIZILIRMAK, İsmail. (2006). "Türkiye'de Düzenlenen Yerel Etkinliklerin Turistik Çekicilik Olarak Kullanılmasına Yönelik Bir İnceleme", *Sosyal Bilimler Dergisi*, (15), s. 181-196.
- KİPER, Perihan. (2004). "Küreselleşme Sürecinde Kentlerimize Giren Yeni Tüketim Mekanları ve Yitirilen Kent Kimlikleri, Planlama Dergisi", *TMMOB Şehir Plancıları Odası Yayını*, 2004/4, 30, 14-18.
- KOLAÇ, Emine. (2009). "Somut Olmayan Kültürel Mirası Koruma, Bilinç Ve Duyarlılık Oluşturmada Türkçe Eğitiminin Önemi", *Millî Folklor*, (21)82, s. 19-31.
- LENZERINI, Federico. (2011). "Intangible cultural heritage: The living culture of peoples". *The European Journal of International Law*, 22 (1), 111-112.
- LITVIN, Stephen ve FETTER, Elizabeth. (2006). "Can a Festival be too Successful? A Review of Spoleto, USA", *International Journal of Contemporary Hospitality Management*, 18 (1), s. 41 - 49.
- OĞUZ, Öcal. (2009). *Somut Olmayan Kültürel Miras Nedir?*, Ankara: Geleneksel Yayıncılık.
- OĞUZ, Öcal. (2001). "Küreselleşme ve Ulusal Kalıt Kavramları Arasında Türk Halk Bilimi", *Millî Folklor Dergisi*, 13(50), 5-8.
- OĞUZ, Öcal. (2013). "Terim Olarak Somut Olmayan Kültürel Miras", *Millî Folklor*, (25)100, s. 5-13.
- ÖZDEMİR, Nebi. (2005). *Cumhuriyet Dönemi Türk Eğlence Kültürü*, Ankara: Akçağ Yayınları.
- PECHLANER, Harald. (2000). "Cultural Heritage and Destination Management in the Mediterranean", *Thunderbird International Business Review*, 42 (4), s. 409 - 426.
- RICHARDS, Greg. (2001). *The Development of Cultural Tourism in Europe. Cultural Attractions and European Tourism*, İngiltere: CAB International Publishing, Wallingford Oxon.
- SHYLLON, Folarin. (2007). "Argungu Fishing Festival in Northwestern Nigeria: Promoting the Idea of a Sustainable Cultural Fest", *International Journal of Cultural Property*, (14), s. 329 - 337.
- SKOUNTI, Ahmed. (2011). "Kayıp Halka: UNESCO Dünya Mirası ve Somut Olmayan Kültürel Miras", *Millî Folklor Dergisi*, 23 (89), 30-31.
- SMALL, Katie., EDWARDS, Deborah ve SHERIDAN, Lynnaire. (2005). "A Flexible Framework for Evaluating the Socio Cultural Impacts of a Small Festival", *International Journal of Event Management Research*. 1(1), ss: 66-77.
- ŞAHİN, Halil İbrahim. (2009). "Dalıyan ve Köyceğiz Çevresinde Gelenek, Turizm ve Folklorizm", *Millî Folklor*, 82(2009) :50-58.
- T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı AREGEM. (2011). UNESCO Somut Olmayan Kültürel Miras Çalışmaları.
<http://www.ktyatirimisletmeler.gov.tr/Eklenti/906,ttstratejisi2023pdf.pdf?0> Erişim: 24.11.2011.
- TURHANOĞLU, Koçak Feryal Aysin. (2014). Kentsel Mekânın Üretim Sürecinde Tarihsel ve Kültürel Miras. Cyprus International University Folklor/edebiyat, (20)78, s.76.
- UĞUZMAN Er, Tülay. (2001). "Turizm Sektöründen Etkin ve Etkili Bir Biçimde Yararlanılması Gerekliliği", *Türk Folklorunun Turizm Açısından Değerlendirilmesi Sempozyumu Bildirileri*, T.C. Kültür Bakanlığı, Ankara, 51-58.
- UNESCO. (1972). "Dünya Kültürel ve Doğal Mirasın Korunması Sözleşmesi", 14.02.1983 tarih ve 17959 sayılı Resmî Gazete.